

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 18. maja 2023. godine
Ref.br.: RK 2179/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI201/22

Podnosilac

Nazmi Uka

**Ocena ustavnosti
obaveštenja Kancelarije državnog tužioca KMLC. br. 73/2022 od 10. avgusta
2022. godine i presude Ac. br. 3624/21 od 20. aprila 2022. godine
Apelacionog suda**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Nazmi Uka, iz opštine Obilić (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga pred Sudom zastupa Jeton Osmani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost obaveštenja [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca od 10. avgusta 2022. godine i presude [Ac. br. 3624/21] od 20. aprila 2022. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud).
3. Podnosilac zahteva je obaveštenje [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca od 10. avgusta 2022. godine primio 15. avgusta 2022. godine, dok je presudu [Ac. br. 3624/21] od 20. aprila 2022. godine Apelacionog suda primio 14. juna 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka, kojim se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 54, [Sudska zaštita prava] i članom 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 13 (Pravo na efikasan pravni lek) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 16. decembra 2022. godine, Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je primio zahtev podnosioca, koji je podneo preko pošte 14. decembra 2022. godine.
7. Dana 30. decembra 2022. godine, predsednica Suda je, odlukom [br. GJR. KSH201/22], imenovala sudiju Envera Pecija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatif i Remzije Istrefi-Peci (članovi).
8. Dana 24. januara 2023. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva i na osnovu člana 21. (Zastupanje) i člana 48. (Tačnost podneska) Zakona i pravila 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika tražio od njega da podnese Sudu punomoćje za zastupanje u postupku pred Sudom.
9. Dana 16. februara 2023. godine, zastupnik podnosioca zahteva je podneo Sudu traženo punomoćje.
10. Dana 27. aprila 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva bio u radnom odnosu više od 42 godine sa Energetskom korporacijom Kosova (u daljem tekstu: EKK) na poziciji vozač.
12. Dana 17. marta 2015. godine, odlukom [br. 253], EKK je obavestio podnosioca zahteva da mu 10. aprila 2015. godine, zbog navršenih godina za penzionisanje, prestaje radni odnos.
13. Dana 6. septembra 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev EKK-u za isplatu tri jubilarne plate na osnovu člana 52. Opšteg kolektivnog ugovora Kosova.
14. Iz spisa predmeta proizilazi da EKK nije odgovorio na zahtev podnosioca.
15. Dana 8. oktobra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini-Opšti departman (u daljem tekstu: Osnovni sud) za isplatu tri jubilarne plate od strane poslodavca, EKK-a u ovom slučaju.
16. Dana 10. novembra 2020. godine, EKK je podneo odgovor na tužbu podnosioca zahteva, osporivši tužbu u celosti, na osnovu toga da je ista zastarela, uz obrazloženje da je podnosilac zahteva stekao uslov od 30 godina radnog staža u 2003. godini kada nije bio na snazi Kolektivni ugovor, te shodno tome, podnosiocu zahteva ne pripada ovo pravo. Štaviše, u svom odgovoru na tužbu, EKK je dodao da nakon stupanja na snagu Kolektivnog ugovora, od 1. januara 2015. godine do 31. decembra 2017. godine nije bilo regulisano nijednom odredbom da se „*zaposlenima priznaje pravo preko 10-20-30 godina radnog staža*“.
17. Dana 19. januara 2021. godine, Osnovni sud je, presudom [C. br. 3403/19], odbio, kao neosnovanu, tužbu podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da je na osnovu stava 5, člana 90. Zakona o radu 03/L-212, propisano da se Kolektivni ugovor odnosi na poslodavce i njihove zaposlene koji se slažu da ih kolektivni ugovor obaveže, a ne obavezuje one koji se ne slažu sa obavezama koje proizilaze iz poslednje navedenog, kao što je slučaj u konkretnom slučaju. Pored toga, Osnovni sud je u obrazloženju utvrdio da je u konkretnom slučaju zahtev podnosioca zastareo.
18. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda, u kojoj navodi bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja.
19. Dana 20. aprila 2022. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ac. br. 3624/21], odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva, smatrajući prvostepenu odluku pravičnom i zakonitom, i zaključio da je činjenično stanje pravično prikazano. Apelacioni sud je, pozivajući se dalje na član 87. Zakona br. 03/L-212 o radu, utvrdio da je zahtev podnosioca zastareo, „*pošto je tužilac stekao pravni osnov da traži naknadu za tri jubilarne plate po odlasku u penziju 10.04.2015. godine, pri čemu se smatra da je od ovog trenutka zahtev tužioca postao dostupan, dok se on sudu obratio tužbom za naknadu jubilarnih plata 08.10.2019. godine, što znači da je do podnošenja tužbe prošlo više od tri godine*“.
20. Dana 4. avgusta 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti pred Kancelarijom državnog tužioca protiv dve nižestepene presude. Podnosilac zahteva je navodio da su odluke nižih instanci donete uz bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja. U suštini, podnosilac zahteva je navodio da je: i) EKK u konkretnom slučaju pitanje jubilarnih plata regulisao i internim aktima; da je: ii) EKK moćno preduzeće; i

da iii) podnosilac zahteva u konkretnom slučaju uživa pravo na odštetu iako je njegov zahtev zastareo, jer se moraju primeniti pravila neosnovanog bogaćenja, pošto je prema njemu, EKK, nepriznavanjem ovog prava podnosiocu zahteva, istog ošteti.

21. Dana 10. avgusta 2022. godine, Kancelarija državnog tužioca je, obaveštenjem [KMLC. br. 73/2022], obavestila podnosioca zahteva da „*nije našla dovoljan pravni osnov za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti u skladu sa članom 247.1 tačka a) i b) Zakona o parničnom postupku*”.

Navodi podnosioca

22. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su osporenim presudom podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 54, [Sudska zaštita prava] i članom 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 13 (Pravo na efikasan pravni lek) EKLJP-a.
23. Podnosilac zahteva pred Sudom navodi da odlukama redovnih sudova, izričito uključujući i obaveštenjem Kancelarije državnog tužioca, činjenično stanje nije pravično utvrđeno, te shodno tome, poslednje navedeni nisu pravilno primenili materijalno pravo, odnosno „*Zakon o radu) i Opšti kolektivni ugovor Kosova*”.
24. Podnosilac zahteva dalje navodi da je svoj zahtev za naknadu jubilarnih plata podneo na osnovu zakona na snazi i „*odluke 2244 od 10.04.2019. godine i njene dopune br. 8261 od 23.08.2019. godine*”, koji su interni akti EKK-a.
25. Podnosilac zahteva dodaje da je njegov zahtev za naknadu plata podneo u okviru zakonskih rokova koji su propisani Zakonom o radu, ali i u smislu „*člana 193. ZOO-a, tužilac uživa pravo na naknadu i nakon isteka zastarelosti, jer u smislu ovog člana, treba da se primene pravila neosnovanog bogaćenja, pošto je tužena, nepriznavajući legitimno pravo tužiocu, istog ošteti, neopravdano mu zabranjujući iznos naveden u tužbenom zahtevu*”.
26. Što se tiče obaveštenja Kancelarije državnog tužioca, podnosilac zahteva ističe da se „*ne bavimo sporom za koji se ne može podići zahtev za zaštitu zakonitosti u smislu odredaba ZPP-a*”. S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da je sve ove zakonske povrede u sprovođenju zakonskih odredbi i pogrešnoj primeni materijalnog prava trebalo da uzme u obzir i sama Kancelarija glavnog državnog tužioca i „*na osnovu toga, smatramo da je pogrešno primenila procesno i materijalno pravo, time što je odlučila da Vrhovnom sudu ne podnese zahtev za zaštitu zakonitosti u smislu odredaba članova 246. i 247. ZPP-a*”. Podnosilac zahteva dalje, u vezi sa njegovim navodom da su mu obaveštenjem Kancelarije državnog tužioca povređena prava zagarantovana članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, navodi da obaveštenje nije obrazloženo.
27. Podnosilac zahteva dalje dodaje da je kao rezultat svega gore navedenog povređen član 13. EKLJP-a, čime je povređeno načelo sprovođenja pravde i jednakosti oružja, koje se sastoji u „*nepravilnoj primeni materijalnog prava tokom odlučivanja u vezi sa delotvornim pravnim sredstvom koje je posledica odbijanja revizije kao u istaknutoj odluci*”.
28. U prilog svom navodu, podnosilac zahteva pominje i nekoliko slučajeva u kojima su, prema njemu, Vrhovni sud i Apelacioni sud odlučili drugačije, tvrdeći da je povređen

član 24. Ustava. Podnosilac zahteva je pomenuo nekoliko odluka redovnih sudova za koje tvrdi da su bile u istoj situaciji, ali ih nije podneo Sudu.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 21 [Opšta načela]

- 1. Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo.*
- 2. Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom.*
- 3. Svi su dužni da poštuju prava i osnovne slobode ostalih.*
- 4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.*

Član 24 [Jednakost pred zakonom]

- 1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
- 2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
- 3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- 1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- 3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštititi privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.*
[...]

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

„1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu

isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde”.

Zakonske odredbe

Zakon br. 03/L-212 o radu

Član 87 Rok zastarevanja

Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva.

Zakon br. 04/L-077 o obligacionim odnosima

Član 357 Potraživanje naknade štete

1. Potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri (3) godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo. 2. U svakom slučaju ovo potraživanje zastareva za pet (5) godina od kad je šteta nastala.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

247.1 Javni tužilac može podići zahtev za zaštitu zakonitosti:

a) zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, ukoliko povreda se odnosi na teritorijalnu nadležnost, ukoliko prvostepeni sud donosilo presudu bez glavne rasprave, a bio je u obavezi da održi glavnu raspravu, ukoliko je odlučeno po zahtevu, u vezi toga spor je u toku, ili ukoliko u suprotnosti sa zakonom, udaljivan javnost sa glavne rasprave;

b) zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

Ocena prihvatljivosti u vezi sa obaveštenjem [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca

29. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da su mu obaveštenjem [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca povređena prava zagarantovana Ustavom, Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, definisane Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovníkom.

30. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

31. Sud dalje takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

32. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa, odnosno obaveštenje [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu povređene, u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
33. Sud prvo podseća da podnosilac zahteva pred Sudom izričito osporava obaveštenje [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca, kojim podnosilac zahteva navodi da su mu povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].
34. Sud još jednom podseća na navod podnosioca zahteva u vezi sa obaveštenjem [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca, koji pred Sudom ističe da se *“ne bavimo sporom za koji se ne može podići zahtev za zaštitu zakonitosti u smislu odredaba ZPP-a”*. S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da je sve ove zakonske povrede u sprovođenju zakonskih odredbi i pogrešnoj primeni materijalnog prava trebalo da uzme u obzir i sama Kancelarija glavnog državnog tužioca i *„na osnovu toga, smatramo da je pogrešno primenila procesno i materijalno pravo, time što je odlučila da Vrhovnom sudu ne podnese zahtev za zaštitu zakonitosti u smislu odredaba članova 246. i 247. ZPP-a”*.
35. Pre nego što razmotri navod podnosioca zahteva, Sud podseća da njegova sudska praksa poznaje i druge slučajeve u kojima je ocenjena ustavnost obaveštenja državnog tužioca (vidi, s tim u vezi, slučajeve Suda u kojima je, *inter alia*, ocenjena ustavnost obaveštenja državnog tužioca kojim nije usvojen zahtev strana da se zahtev za zaštitu zakonitosti

- podigne u njihovu korist: [KI139/13](#), podnositeljka zahteva: *Zorica Đokić*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. marta 2014. godine; [KI107/14](#), podnositeljka zahteva: *Xufe Rracaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. novembra 2014. godine; [KI54/14](#), podnosilac zahteva: *Baton Morina*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. avgusta 2015. godine; [KI111/16](#), podnosilac zahteva: *Asllan Zenuni*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. maja 2017. godine; i [KI51/18](#), podnosilac zahteva: *Sahit Musa*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. juna 2018. godine, [KI42/18](#), podnositeljka zahteva: *Asija Muslija*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine).
36. Sud podseća da se u okolnostima konkretnog slučaja osporava, odnosno, navodi pogrešna primena zakona od strane državnog tužioca, kojim je odbijen predlog podnosioca da se podigne zahtev za zaštitu zakonitosti protiv rešenja Apelacionog suda. S tim u vezi, i (i) da bi se utvrdilo da li su proceduralne garancije koje su uvrštene u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a primenljive i u slučajevima obaveštenja državnog tužioca; i ako jesu, (ii) da bi se ocenilo da li je ovo obaveštenje u skladu sa ovim garancijama, Sud se poziva na sudsku praksu Suda i ESLJP-a, odnosno na slučaj *Gorou protiv Grčke* (br. 2), presuda od 20. marta 2009. godine, dakle na sudsku praksu u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna ljudska prava i slobode koje su zagarantovane Ustavom.
37. Konkretnije, u oceni primenljivosti proceduralnih garancija iz člana 6. EKLJP-a u vezi sa obaveštenjima Tužioca koja se tiču zahteva za podizanje žalbi u ime strana, ESLJP je naglasio da, u principu, da bi se utvrdila takva primenljivost, treba da postoji “*spor*” u vezi sa “*građanskim pravom*” koje je priznato u relevantnim domaćim zakonima. ESLJP je ocenio da u okolnostima gore navedenog slučaja *Gorou protiv Grčke*, ti uslovi su bili ispunjeni, i samim tim su i navodi u vezi sa nedostatkom obrazloženja obaveštenja javnog tužioca ušli u delokrug člana 6. EKLJP-a. Štaviše, ESLJP je u ovom slučaju priznao kao građansko pravo, pravo jedne strane da traži od javnog tužioca da podigne žalbu u njeno ime, uprkos činjenici da takvo pravo nije specifično određeno u grčkim zakonima, ali je ipak bilo zasnovano na konsolidovanoj sudskoj praksi (vidi, obrazloženje u vezi sa primenljivošću člana 6. EKLJP-a u stavovima 27–36 slučaja *Gorou protiv Grčke* (br. 2)).
38. Štaviše, i nakon naglašavanja diskrecionih nadležnosti tužioca prilikom usvajanja ili neusvajanja zahteva za podizanjem takvih žalbi, ESLJP je takođe stavio naglasak i na svoju sudsku praksu putem koje je isti utvrdio da se ne traži detaljno obrazloženje u slučajevima kada se primenjuje jedna specifična zakonska odredba da se odbije jedna žalba na osnovu zakonitosti i koja nije imala mogućnosti za uspeh (vidi, stav 41 slučaja *Gorou protiv Grčke* (br. 2)). S tim u vezi, u okolnostima konkretnog slučaja, ESLJP je utvrdio da je obrazloženje koje je dato odgovarajućoj strani putem obaveštenja javnog tužioca da “*Nema zakonskog osnova za žalbu pred Kasacionim Sudom*” bilo dovoljno i, samim tim, u skladu sa članom 6. EKLJP-a.
39. Uzimajući u obzir razrađenu sudsku praksu ESLJP-a, Sud naglašava da su proceduralne garancije koje su uvrštene u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a primenljive u okolnostima konkretnog slučaja u vezi sa obaveštenjem Državnog tužioca. Kao što je napred izloženo, okolnosti konkretnog slučaja uključuju “*spor*” i Sud smatra da pravo na jubilarnu platu prema Ustavu i EKLJP-u predstavlja “*građansko pravo*”, odnosno pravo na imovinu zagarantovano članom 46. Ustava i članom 1. Protokola 1 EKLJP-a. Nadležnost i kriterijumi na osnovu kojih se može podići zahtev za zaštitu zakonitosti od strane Javnog tužioca su propisani u članu 247. ZPP-a. Štaviše, uprkos činjenici da pravo strane da se obrati Državnom tužiocu tražeći od njega da podigne zahtev za zaštitu zakonitosti protiv neke sudske odluke nije specifično određeno u odredbama ZPP-a, postoji konsolidovana sudska praksa i u smislu predloga/zahteva strana, ali i odgovora Javnog tužioca, i koju je ESLJP prihvatio kao dovoljnu da utvrdi primenljivost člana 6.

EKLJP-a (vidi, slučaj Suda: KI42/18, podnositeljka zahteva: *Asija Muslija*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine, stavovi 79-105, i slučaj ESLJP-a: *Gorou protiv Grčke* (br. 2), stavovi 30 do 36).

40. Samim tim, i u nastavku, Sud će oceniti da li je obaveštenje [KMLC. br. 73/2022] Kancelarije državnog tužioca u skladu sa relevantnom sudskom praksom ESLJP-a u vezi sa pogrešnom primenom zakona.
41. Sud u tom smislu uzima u obzir i pravilo 39 (2) Poslovnika, koje propisuje sledeće:

Pravilo 39
(Kriterijum o prihvatljivosti)

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnositelj nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

[...]

42. Sud podseća da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika (vidi, slučaj Suda: KI04/21, podnositeljka zahteva: *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; vidi, i slučaj: KI175/20, podnositelj zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
43. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi“. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu navoda koji je ocenjen kao „očigledno neosnovan“, kao i specifičnosti četiri napred navedene kategorije navoda koji su kvalifikovani kao „očigledno neosnovani“ razvijeni kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je usvojio i u svojoj sudskoj praksi, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI40/20, podnositelj zahteva: *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; KI163/18, podnositelj zahteva: *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; i KI21/21, podnositelj zahteva: *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine.
44. U tom kontekstu, i u daljem tekstu, da bi ocenio prihvatljivost zahteva, odnosno da bi ocenio da li su okolnosti ovog slučaja očigledno neosnovane na ustavnim osnovama, Sud će, najpre, podsetiti na suštinu slučaja koju ovaj zahtev sadrži i relevantne navode podnosioca zahteva.
45. Sud podseća da se suština slučaja odnosi na zahtev podnosioca za isplatu tri jubilarne plate nakon njegovog penzionisanja, EKK-u, u ovom slučaju, kao poslodavcu. Nakon

zahteva koji je podnosilac uputio EKK-u za isplatu tri jubilarne plate po odlasku u penziju, iz spisa predmeta proizilazi da poslednje navedeni nije odgovorio. Podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini za isplatu tri jubilarne plate od strane poslodavca EKK-a. Osnovni sud u Prištini je odbio, kao neosnovanu, tužbu podnosioca zahteva, uz obrazloženje da je na osnovu stava 5, člana 90. Zakona br. 03/L-212 o radu, propisano da se Kolektivni ugovor odnosi na poslodavce i njihove zaposlene koji se slažu da ih kolektivni ugovor obaveže, a ne obavezuje one koji se ne slažu sa obavezama koje proizilaze iz poslednje navedenog, kao što je slučaj u konkretnom slučaju. Pored toga, Osnovni sud je u obrazloženju utvrdio da je u ovom slučaju zahtev podnosioca zastareo. Nakon žalbe podnosioca zahteva Apelacionom sudu, poslednje navedeni je odbio žalbu, kao neosnovanu, potvrđujući presudu Osnovnog suda. Podnosilac zahteva je zatim podneo predlog za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti pred Kancelarijom državnog tužioca protiv dve nižestepene presude. Kancelarija državnog tužioca je obavestila podnosioca zahteva da ne postoji dovoljan osnov za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti.

46. Podnosilac zahteva osporava gore navedene zaključke redovnih sudova pred Sudom, navodeći da su mu njima povređena prava zaštićena Ustavom, odnosno članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 54, [Sudska zaštita prava] i članom 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 13 (Pravo efikasan pravni lek) EKLJP-a.
47. Kao što je i gore navedeno, Sud iz iznetih tvrdnji primećuje da podnosilac zahteva, u suštini, navodi pogrešno tumačenje i primenu zakona i nedostatak obrazloženja obaveštenja.
48. Stoga, na osnovu razrade navoda podnosioca zahteva, Sud će prvo oceniti da li navodi o pogrešnoj primeni zakona spadaju u delokrug zakonitosti ili ustavnosti.
49. S tim u vezi, Sud naglašava da se kao opšte pravilo, navodi o pogrešnom tumačenju zakona koje su navodno izvršili redovni sudovi odnose na oblast zakonitosti i kao takvi, nisu u nadležnosti Suda, i iz tih razloga ih Sud, u načelu, ne može razmatrati (vidi, slučajeve Suda: br. [KI87/20](#), podnosilac zahteva: [Suva Rechtsabteilung](#), rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2021. godine, stav 57; [KI06/17](#), podnosilac zahteva: [L. G. i petoro drugih](#), rešenje o neprihvatljivosti od 25. oktobra 2016. godine, stav 36; [KI75/17](#), podnosilac zahteva: X, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2017. godine, stav 55, i [KI122/16](#), podnosilac zahteva: [Riza Dembogaj](#), presuda od 30. maja 2018. godine, stav 56).
50. Sud je dosledno ponavljao da nije njegov zadatak da se bavi činjeničnim ili pravnim greškama koje su navodno počinili redovni sudovi (zakonitost), osim ukoliko su i u meri u kojoj su tim greškama mogla biti povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Stoga, sam Sud ne može ocenjivati zakon koji je opredelio redovni sud da donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud „četvrtog stepena“, čime bi zanemario ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, slučaj: [Ballktaş Bingöllü protiv Turske](#), ESLJP, br. 76730/12 od 22. juna 2021. godine, stav 75; [García Ruiz protiv Španije](#), ESLJP, br. 30544/96, od 21. januara 1999. godine, stav 28; i vidi, takođe, slučajeve Suda: [KI70/11](#), podnosilac zahteva: [Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima](#), rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine; kao i gore navedene slučajeve [KI06/17](#), podnosilac zahteva: [L. G. i petoro drugih](#), stav 37; i [KI122/16](#), podnosilac zahteva: [Riza Dembogaj](#), stav 57).

51. Ovaj stav je dosledno držao Sud na osnovu sudske prakse ESLJP-a, koji jasno ističe da nije njegova uloga da razmatra zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava (vidi, slučaj ESLJP-a: *Pronina protiv Rusije*, zahtev br. 65167/01, odluka o prihvatljivosti od 30. juna 2005. godine; vidi i gore citirane slučajeve Suda: KIO6/17, podnosilac zahteva: *L. G. i petoro drugih*, stav 38; i KI122/16, podnosilac zahteva: *Riza Dembogaj*, stav 57).
52. U tom smislu, Sud je, u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a, naglasio da iako je uloga Suda ograničena u pogledu ocene tumačenja zakona, on mora da obezbedi i preduzme mere kada primeti da je sud primenio zakon na očigledno pogrešan način u konkretnom slučaju, što je moglo rezultirati „proizvoljnim“ ili „očigledno neobrazloženim“ zaključcima za podnosioca zahteva (vidi, slučajeve ESLJP-a: *Anheuser-Busch Inc. protiv Portugala*, presuda, stav 83; *Kuznetsov i drugi protiv Rusije*, br. 184/02, stavovi 70-74 i 84; *Păduraru protiv Rumunije*, br. 63252/00, stav 98; *Sovtransavto Holding protiv Ukrajine*, zahtev br. 48553/99, stavovi 79, 97 i 98; *Beyeler protiv Italije* [VV], zahtev br. 33202/96, stav 108; *Koshoglu protiv Bugarske*, presuda od 10. maja 2007. godine, stav 50; vidi takođe gore navedene slučajeve Suda: KI122/16, podnosilac zahteva: *Riza Dembogaj*, stav 57; i [KI154/17](#) i [KI05/18](#), podnosilac zahteva: *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenim odgovornostima „BARBAS“*, stavovi 60 do 65 i tu korišćene reference).
53. U konkretnom slučaju, Sud uzima u obzir da je Kancelarija državnog tužioca utvrdila da u konkretnom slučaju ne postoji dovoljan pravni osnov za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti u skladu sa članom 247.1 tačke a) i b) Zakona o parničnom postupku.
54. Sud podseća i na sadržaj člana 247.1 tačke a) i b) Zakona o parničnom postupku, koji ističe da Javni tužilac može podići zahtev za zaštitu zakonitosti: „a) zbog bitnih povreda odredaba parničkog postupka, ukoliko povreda se odnosi na teritorijalnu nadležnost, ukoliko prvostepeni sud donosilo presudu bez glavne rasprave, a bio je u obavezi da održi glavnu raspravu, ukoliko je odlučeno po zahtevu, u vezi toga spor je u toku, ili ukoliko u suprotnosti sa zakonom, udaljivan javnost sa glavne rasprave; b) zbog pogrešne primene materijalnog prava”.
55. U tom smislu, Sud podseća i na obrazloženje koje je Kancelarija glavnog tužioca iznela u gore navedenom obaveštenju, a koja ističe sledeće: „Kao što možda znate, prema odredbi člana 247.1 tačka a) Zakona o parničnom postupku, zahtev za zaštitu zakonitosti se može podići samo ukoliko se povreda odnosi na teritorijalnu nadležnost, ukoliko je prvostepeni sud doneo presudu bez glavne rasprave, a bio je u obavezi da održi glavnu raspravu, ukoliko je odlučeno po zahtevu, u vezi toga spor je u toku, ili ukoliko u suprotnosti sa zakonom, udaljivan javnost sa glavne rasprave”. U konkretnom slučaju nije ispunjen nijedan od ovih uslova. Što se tiče pogrešne primene materijalnog prava, shodno članu 247.1 tačka b), Zakona o parničnom postupku, nismo našli uverljiv i konkretan razlog o pogrešnoj primeni neke materijalne zakonske odredbe, što bi dokazalo pogrešnu primenu ovih odredaba i što bi moglo da utiče na podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti kao vanredno pravno sredstvo, jer je, zasnivajući se na spisima predmeta, zahtev tužioca za naknadu tri jubilarne plate zastareo. To jer je zahtev za jubilarne plate podnet 06.09.2019. godine, dok je tužba podneta 08.10.2019. godine, što znači da je tužilac jubilarne godine stekao nakon 2013. godine kada je i navršio 40 godina radnog staža, a navršavanjem jubilarne godine, nastaje i pravo da se i sudskim postupkom ostvaruje ovo pravo. Međutim, tužilac je zahtev za naknadu tri jubilarne plate podneo nakon roka od 3 godine, od trenutka kada je istekao jedan mesec od nastajanja zahteva za naknadu jubilarnih plata. U tom smislu, za iste slučajeve je odlučio i Vrhovni sud Kosova, odnosno, vidi

presudu Rev. br. 119/2021. Stoga, ocenjujemo da se ne usvaja vaš predlog za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti”.

56. Na osnovu napred navedenog, Sud ponavlja da Ustavni sud može ocenjivati pravna tumačenja redovnih sudova izuzetno i samo ako su ta tumačenja proizvoljna ili očigledno neobrazložena (vidi, gore citiran slučaj Suda: [KI75/17](#), podnosilac zahteva: X, stav 59).
57. Međutim, na osnovu gore navedenih razrada i obrazloženja Kancelarije državnog tužioca, u konkretnom slučaju nije dokazano da postoji proizvoljnost u tumačenju prilikom odbijanja zahteva za zaštitu zakonitosti.
58. Stoga, Sud naglašava da podnosilac zahteva, pored navoda o povredi člana 31. Ustava, kao rezultat pogrešne primene zakona, nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju pred Sudom, kako ovo tumačenje „zakonitosti“ od strane Kancelarije državnog tužioca, možda nije bilo pravično.
59. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da osporeno obaveštenje nije dovoljno obrazloženo, Sud smatra da je obrazloženje koje je dao državni tužilac dovoljno. U prilog ovom zaključku, Sud naglašava (i) diskrecionu prirodu državnog tužioca da podigne ili ne zahtev za zaštitu zakonitosti; i (ii) činjenicu da je član 247. ZPP-a, u vezi sa uslovima na osnovu kojih se takav zahtev može podići, jasan i konkretan i da su isti gore razrađeni.
60. U zaključku, Sud utvrđuje da podnosilac u svom zahtevu nije dokazao i potkrepio tvrdnju kako mu je Kancelarija državnog tužioca tokom tumačenja i primene materijalnog prava povredila pravo zagarrantovano članom 31. Ustava, te je stoga ovaj navod očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

Što se tiče presude [Ac. br. 3624/21] Apelacionog sud od 20. aprila 2022. godine

61. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da su presudom [Ac. br. 3624/21] od 20. aprila 2022. godine Apelacionog suda povređena prava zagarrantovana Ustavom, Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i bliže precizirani Zakonom i Poslovníkom.
62. Sud dalje takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarrantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

63. Sud se dalje poziva na pravila 30 [Računanje vremenskih rokova] i 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koja propisuju:

Pravilo 30
[Računanje vremenskih rokova]

*Vremenski rok određen Ustavom, Zakonom ili Poslovníkom će se računati na sledeći način:
[...]*

(3) Kada je rok određen u mesecima, isti ističe na kraj istog kalendarskog dana u mesecu kada se desio taj događaj ili radnja od kada počinje računanje.

(6) Kada se u suprotnom rok završi u subotu, nedelju ili na dan službenog praznika, isti će se produžiti do isteka prvog sledećeg radnog dana.

Pravilo 39
[Kriterijum o prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva”.

64. Što se tiče ispunjavanja ovih uslova, Sud prvo ističe da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Ac. br. 3624/21] od 20. aprila 2022. godine Apelacionog suda.
65. Međutim, Sud takođe ističe da se prema članu 49. (Rokovi) Zakona, podnesak podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. Ovaj uslov je definisan i kroz tačku (c) stava (1) pravila 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika, kojom je propisano da se zahtev podnosi u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.
66. U tom kontekstu, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva osporava presudu [Ac. br. 3624/21] Apelacionog suda od 20. aprila 2022. godine. Iz spisa predmeta se primećuje da je podnosilac zahteva 14. juna 2022. godine primio osporeni akt. Podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Sudu 16. decembra 2022. godine, više od šest meseci od prijema osporenog akta. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca definisanog Zakonom i Poslovníkom, te je stoga neprihvatljiv za razmatranje.
67. Sud primećuje da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, prema članu 49. Zakona i pravilu 39 (1) (c) Poslovnika, da promovišu pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji pokreću ustavna pitanja rešavaju u razumnom roku i da prethodne odluke

ne budu stalno otvorene za osporavanje (vidi, između ostalog, slučajeve Suda: [KI128/21](#), podnosilac zahteva: [Shkelzen Mustafa](#), rešenje o neprihvatljivosti od 22. septembra 2021. godine, stav 40; i [KI64/21](#), podnosilac zahteva: [Ali Gjonbalaj](#), rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2021. godine, stav 38; i, vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a: *Kevin O'Loughlin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 23274/04, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

68. U zaključku, iz gore navedenih razloga, Sud utvrđuje da povodom navoda podnosioca zahteva u vezi sa presudom [Ac. br. 3624/21] Apelacionog suda od 20. aprila 2022. godine, zahtev nije podnet u zakonskom roku propisanom članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, te shodno tome, Sud ne može razmotriti meritum slučaja, odnosno da li su osporenim presudom povređena ustavna prava podnosioca zahteva.

Zaključak

69. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da je obaveštenje državnog tužioca doneto u suprotnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud je utvrdio da (i) podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio pred Sudom navod da je obaveštenje državnog tužioca dovelo do pogrešne primene zakona, i (ii) da je obaveštenje državnog tužioca ispunilo ustavnu obavezu da pruži dovoljno obrazloženu odluku u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a.
70. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da su mu presudom [Ac. br. 3624/21] od 20. aprila 2022. godine Apelacionog suda povređena prava zagarantovana Ustavom, Sud utvrđuje da je u pogledu ove tačke zahtev podnet nakon roka koji je propisan u članu 49. Zakona i pravilu 39 (1) (c) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20, 47 i 48. Zakona i pravilima 39 (2) i 39 (3) (b) i 59 (2) Poslovnika, na sednici održanoj dana 27. aprila 2023, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- IV. DA PROGLASI da ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Enver Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

